

Vår ref.: HA
Deres ref.: 25/415

Vår dato: 04.04.2025
Deres dato: 20.01.20256

Nærings- og fiskeridepartementet

postmottak@nfd.dep.npo

Høringssvar – fiskeritiltak i Oslofjorden

Norges Kystfiskarlag viser til høring fra Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet med forslag til fiskeritiltak i Oslofjorden. Formålet med tiltaksforslagene er å bygge opp fiskebestandene og et velfungerende økosystem i Oslofjorden. Norges Kystfiskarlag deler myndighetenes bekymring rundt miljøtilstanden i Oslofjorden. Vi understreker at fiskerne som livnærer seg av havets ressurser er helt avhengig av et bærekraftig marint miljø og økosystem. Arbeidet med å sikre en bærekraftig forvaltning er et kontinuerlig arbeid som stadig må ta til seg ny kunnskap om det marine miljø, samt utviklingen i fiskeriteknologi- effektivitet og driftsmønster. For å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag er fiskerinæringen avhengig av både oppdatert og bred forskning, samt lokalkunnskap og erfaring fra yrkesfiskere som har sin arbeidshverdag på havet

Miljøet i Oslofjorden er alvorlig og torskebestanden historisk lav. Høringsnotatet påpeker at den rekken tiltak som ble innført for å styrke torskebestanden ved å dempe fisketrykket ikke har hatt noen effekt så langt. Likevel pekes fiskeri på som årsak til lave bestander og det tilrådes store nullfiskområder. Dersom fiskeriaktiviteten i rekefiske skal begrenses ytterligere som følge av nye vernebestemmelser vil dette for mange yrkesfiskere medføre uoverkommelige hindringer for muligheten til å fortsette utøvelsen av et lønnsomt fiske.

Forslagene i høringsnotatet inneholder flere svært omfattende og inngripende tiltak for fiskerinæringen i Oslofjorden. Blant de mest alvorlige tiltakene er forslag om store, stengte arealer med nullfiske i indre del av fjorden samt begge nasjonalparkene. Det foreslås også å innføre ytterligere tekniske reguleringer på trålutstyr som fratar den minste og mest sårbare fiskeflåten /i hovedsak fartøy under 11 meter) mulighet til bifangst av sjøkreps da krepseåpning er foreslått fjernet.

Status for det kystnære rekefiske i Oslofjorden og Skagerrak

Norges Kystfiskarlag har ved flere tidligere anledninger uttrykt bekymring for det kystnære rekefiske i Oslofjorden og Skagerrak. Kystfiskarlaget har påpekt store utfordringer med lønnsomheten i driften til de kystgående reketrålere, utfordringer som vil forsterkes dersom større grad av vern vil komme til å begrense fiskeriaktiviteten i disse områdene ytterligere

Utfordringene med lønnsomheten i driften til kystgående reketrålere har vært sammensatte. Lite reke og reduserte kvoter, kombinert med stengte rekefelt har bidratt til økt fisketrykk på begrensede plasser. Feltene som ikke er stengt tømmeres for reke ved at fartøy som normalt

fangster vekk fra kystlinjen nå går inn med dobbeltrål i områder som vanligvis driftes av mindre fartøy. Bestemmelsene for maks innblanding av undermålsreke gjør det samtidig nærmest umulig å finne nye områder som ikke står i fare for å stenges. Videre har fiskerne i Oslofjorden og Skagerrak de siste årene vært utestengt fra blant annet ålefisket, pigghå, sjølaksefiske og rammet av forbud mot bunnsatte garn, forbud mot fangst av torsk samt strenge reguleringer av hummerfiske.

Flere rapporter, herunder Krafttak for Kysttorsk (Havforskningsinstituttet, 2021), Frisk Oslofjord (202), Oppdatert kunnskapsstatus om kystnær torsk i Sør-Norge (Havforskningsinstituttet, 2016) og Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden (Miljødirektoratet, 2019) har foreslått større grad av vern, og det er på bakgrunn av slike signaler at flere rekefiskere langs kysten av Oslofjorden og Skagerrak ikke lenger anser det som realistisk å drive et lønnsomt rekefiske i disse områdene.

På denne bakgrunn har Norges Kystfiskarlag ved flere anledninger bedt om en kondemneringsordning for kystrekeflåten i sør da vi frykter at omdisponering av fiskeriarealer til fredningsområder og vindkraft i kombinasjon med strenge tekniske reguleringer vil føre til at mange fiskere må avvikle sin drift uten kompensasjon. Det vises blant annet til møte med Nærings- og Fiskeridepartementet 05.05.2023 om saken. Forslag om enda større verneområder og en drastisk økning i drivstoffpriser gjør at situasjonen nå er dramatisk for de aktuelle fiskerne. Mange av dem ønsker å legge om til alternativ drift, for eksempel teinefiske etter kreps, men ettersom fremtidsutsiktene til reketråldriften er såpass svake vil det ikke være et marked for salg av reketrålfartøy og fiskernes kapital er dermed låst.

Forslag til tiltak

En avvikling av det kystnære rekefiske vil være dramatisk for både flåten, landindustri og tilhørende næringsvirksomhet. Norges Kystfiskarlag ønsker å utvikle, ikke avvikle, den lokale fiskerinæringen i tråd med oppbyggingen av et bærekraftig økosystem i fjorden. Men da må flåten også få lov å tilpasse seg. På bakgrunn av den overnevnte utvikling er det etter Norges Kystfiskarlags vurdering nødvendig å innføre følgende tiltak:

- Etablering av en frivillig kondemnerings/omstillingsordning for fartøy som drifter innenfor verneområdet.
- Stenging av områder i indre Oslofjord og nasjonalparkene omfatter ikke bruk av teiner for yrkesfiskere.
- Fisket etter flatøsters med teiner forbys i fritidsfisket

Bakgrunnen for forslagene er som følger:

Kondemnerings/omstillingsordning

Fiskefartøy under 11 meter som fisker med trål er svært låst til sitt geografiske område. Dette er enmannsfartøy som har begrenset aksjonsradius og innenfor områdene fartøyene høster følger man mållartenes årlige vandringer. Kjennskap til havbunnen og hvor artene befinner seg gjennom de ulike årstidene er ervervet og videreført gjennom generasjoner. Trålstyret som benyttes (både selve trålen og fartøyets utforming i form av dekkutstyr og motorkraft) er tilpasset de forskjellige fartøyenes driftsområde. De foreslåtte nullfiskeområdene er svært viktige for fartøy under 11 meter da dybdeforholdene her muliggjør fiskeriaktivitet for denne

fartøygruppen. Reke og kreps opptrer på ulike dybder gjennom året – i nasjonalparkene er disse bestandene tilgjengelig gjennom hele året. De områder som ikke foreslås lukket, sør fra Horten-Moss ned til nasjonalparkene) er i praksis utilgjengelig for store deler av den minste flåten pga for stor dybde. For å drive fiske dypere enn 250-300 meter krever økt motorkraft og tyngre tråldører enn det denne fartøygruppen har i dag. Å fiske sør for nasjonalparkene vil være særdeles vanskelig grunnet kraftig kyststrøm på 2-3 knop, hvilket denne fartøygruppen ikke er beregnet til å håndtere. I disse områdene er det også fiskeriaktivitet fra store fartøy med dobbeltrål slik at disse områdene allerede høstes til et biologisk maksimum.

Bruk av teiner i fiskeri etter skalldyr i nasjonalparkene

Bruk av teiner er et svært selektivt og skånsomt fiskeri for målartene. Teiner blir i dag benyttet for å høste skalldyr innenfor områdene som foreslås stengt for fiskeri. Det er innført regelverk om både fluktåpninger for å unngå fangst av undermåls skalldyr og rømningshull der biologisk nedbrytbar trå hindrer spøkelsesfiske. Således vil bruk av teiner til høsting av skalldyr for yrkesfiskere ikke være til hinder for gjenoppbygging av fiskebestanden i Oslofjorden. Kystfiskarlaget ønsker derfor at det kommersielle teinefisket i verneområdet får fortsette uten ytterligere begrensninger da det ikke foreligger dokumentasjon på at denne redskapstypen skulle ha noen negativ innflytelse på fiskebestandene eller miljøet.

Kystfiskarlaget anser disse forslagene som en mulighet for fiskerinæringen til å omstille seg slik at vi kan overføre lokalkunnskapen om høsting av kortreist mat fra havet til neste generasjon samtidig som vi ivaretar miljøet ved å bidra til gjenoppbygging av økosystemet i området. En omstilling fra trål til teiner er fordelaktig for havmiljøet samtidig som det medfører langt mindre klimautslipp. Man vil også kunne opprettholde dagens infrastruktur med fiskemottak.

Forbeholde fisket etter flatøsters med teiner for yrkesfiskere

Norges Kystfiskarlag støtter høringsnotatets forslag om å forby fisket etter reke med teiner i fritidsfisket. Vi ønsker at forbudet også omfatter flatøstersteiner ettersom dette er et relativt nytt fiskeri som krever en periode med uttesting, prøving og feiling før det potensielt kan bli et økonomisk bærekraftig fiskeri. I en slik prøveperiode er yrkesfiskerne dog avhengige av at man ikke må konkurrere med fritidsfiskere om areal og ressurser.

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Hanna Arctander
daglig leder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

